

"Cehennemsiz, cennetin pek çok lezzetleri gizli kalır." cümlesini açar mısınız?

"Evet, bu kâinatta hayır-şer, lezzet-elem, ziya-zulmet, hararet-bürudet, güzellik-çirkinlik, hidayet-dalâlet birbirine karşı gelmesi ve içine girmesi, pek büyük bir hikmet içindir. Çünkü şer olmazsa hayır bilinmez. Elem olmazsa lezzet anlaşılmaz. Zulmetsiz ziya, ehemmiyeti olmaz. Soğukla, hararetin dereceleri tahakkuk eder. Çirkinlikle, hüsnün tek bir hakikati, bin hakikat ve binler çeşit hüsn mertebeleri vücut bulur. Cehennemsiz, Cennetin pek çok lezzetleri gizli kalır. Bunlara kıyasen, her şey, bir cihette zıddıyla bilinebilir. Ve birtek hakikatı, sümbül verip çok hakikatler olur."(1)

"Her şey zıddı ile bilinir." esasına göre ışığın kıymeti nasıl karanlık ile anlaşılıyor ise, cennetin derece ve kıymeti de zıddı olan cehennem ile anlaşılır, bir anlam kazanır. Bu sebeple her cennet ehli cehennemi gördükten sonra cennete girecek ve o zaman cennetin bütün ihtişam ve güzelliğini kıyas ile anlayacak. Soğuğu tatmayan ya da bilmeyen birisi sıcaklığın kıymetini takdir edemez. Cehennem olmadan da cennetin kıymeti anlaşılmaz.

Cennet ve cehennem iki zıt olduğu için, her ikisi de kendi içindeki yeknesaklığı ve monotonluğu ortadan kaldırıyor. Şayet ikisinden birisi olmasa orada yeknesaklık ve monotonluk hakim olurdu. Cehennemlik birisi de cenneti gördüğünde ne kaybettiğini görünce azabı aksiyon haline geçecek...

(1) bk. [Şualar, On Birinci Şua, Sekizinci Meselenin Bir Hülasası.](#)